

Lokalresursutredning för bildningsförvaltningens verksamheter 2019-2029

Antagen av bildningsnämnden 2019-01-29

Antagen av: Bildningsnämnden §	Dokumentnamn: Lokalresursutredning bildningsförvaltningens verksamheter 2019-2029	Ärendebeteckning: Bin/2018:687
Dokumentägare: Förvaltningschef bildningsförvaltningen	Dokumentansvarig: Lokalstrateg bildningsförvaltningen	Publiceras: Örnkom www.ornskoldsvik.se
Ersätter dokument: Lokalresursutredning för bildningsförvaltningen 2018-2023	Revideras: Årligen	Utvärderas: I samband med revidering

Förord

Denna lokalresursutredning är den sjätte upplagan för bildningsförvaltningens del. Utredningen ska utgöra verktyg för planeringen av framtida behov av lokaler och kommande investeringsbehov inom de verksamheter som bildningsnämnden ansvarar för. Denna plan ska årligen revideras av nämnden, som över tid ska bära sina egna lokalkostnader.

Lokalresursutredning ska upprättas av samtliga nämnder och kopplas till arbetet med fleråriga planer och budget. Utredningen är ett underlag som nämnderna överlämnar till kommunstyrelsen.

Med en strategisk lokalförsörjning ökar möjligheten att skapa ändamålsenliga bostäder och verksamhetslokaler. Verksamhetsbehovet blir bättre förankrat, alternativa lokallösningar hinner utvärderas och planering, projektering, upphandling, byggnation och evakuering med mera kan genomföras på ett kostnadseffektivt sätt.

1. Inledning

1.1 Syfte

Syftet med lokalresursutredningen är att ge en bild över behovet av fastigheter och verksamhetslokaler för bildningsförvaltningens verksamheter under den kommande 5–10-årsperioden och utgöra underlag för en planering som i möjligaste mån kan ske i god tid innan behov av nya fastigheter och lokaler uppstår.

1.2 Avgränsning

De prognoser som gjorts är raka, och innehåller således inga extrapoleringar för den nettoinflyttning och centralisering som sker eller för asylverksamheten. Däremot lämnas bilagor kring flyttnetton och en översikt över behovet av förskoleplatser i centrum och i delar av centralorten.

1.3 Politisk referensgrupp för skolfastigheter

Bildningsnämnden har en politisk referensgrupp kring skolfastigheter utsedd. Den har deltagit i framtagandet av lokalresursutredningen så att bildningsnämnden som beslutar om lokalresursutredningar fått insyn och delaktighet i hela processen. 2018 har referensgruppen bestått av Patrik Björklund (m), Erika Howcroft (s), Dan Jonsson (c), Marcus Sellgren (s) och Göran Wählstedt (v).

1.4 Planeringsunderlag

Följande uppgifter och prognoser har använts som planeringsunderlag:
Barnuppgifter för 1 januari 2019.

Kommunens befolkningsprognos 2018-2027, framtagen av Statisticon.
Barn- och elevprognoser utifrån dessa uppgifter, fram till och med läsåret 2024/25.

Tidigare nämnda översikt över förskoleplatser i centrum och delar av centralorten.

Flyttnetton för samtliga skolupptagningsområden i grundskolan för den senaste 13-årsperioden.

En summering av nettoinflyttningen för årskullar i förskole- och skolålder, summativ för årskullarna 2004–2017.

Elevuppgifter för 15 oktober 2018, dvs. de uppgifter kommunen lämnar till SCB.

Den genomförda analysen av Skolverkets riktmärken om barngruppers storlek i förskolan.

De prognostiskt beräknade förändringarna för grundskolan, från 2011 till 2024.

En prognos för gymnasieårskullar fram till läsåret 2035/36.

Handlingsplan för barngruppers storlek.

Avvecklingsplan för paviljonger och andra förhyrningar.

En fullständig bilageförteckning lämnas i kapitel 11.

2. Sammanfattning

2.1.1 Sammanställning beslutade investeringar

Inom bildningsförvaltningen löper följande beslutade investeringar kring lokaler och fastigheter:

Verksamhetsområden	Objekt	Tidsperiod
Grundskola och fritidshemsverksamhet	Bredbynskolan	2015-2019
Förskola	Ängsmarkens förskola	2016-2019
Grundskola	Höglidenskolan	2016-2019
Förskola och familjecentral	Fröja förskola	2018
Förskola	Höglands förskola 7:14	2018-2021
Grundskola/grundsärskola	Ängetskolan	2018-2021

2.1.2 Sammanställning behov

Bildningsförvaltningen har framtida behov av fastigheter och verksamhetslokaler enligt nedan. Notera att det politiskt pågår diskussion om storleken på planerade förskolor. Beskedet om 8 avdelningar ska därför i nuläget inte ses som ett besked om vilket antal avdelningar en nybyggd förskoleenhet ska få, utan hur många avdelningar som krävs enligt den översikt om behoven som gjorts för respektive område. Åtta avdelningar kan innebära en förskola med åtta avdelningar, eller exempelvis fyra förskolor med två avdelningar.

Verksamhetsområden	Behov	Storlek	Tidsperiod
Grundskola	Björna		2017-2022

Förskola	Gene förskola 5:1	8 avd	2018-2021?
Förskola	Järved	5-6 avd	2019-2022?
Förskola	Centrum	8 avd	2019-2023
Förskola	Bonäset-Bodum	5-6 avd	?
Idrottshall	Centrum		2018-2023
Gymnasieskolan	Under utredning		?

2.2 Prioriteringar av behov

Efter den minskning av skollokaler som skedde 2004–2014, med totalt 30000 kvm, blev bristen på skollokaler påtaglig från 2012. Bristen på detaljplanelagd mark bidrog till att försätta bildningsförvaltningen i en allvarlig bristsituation som fått lösas med tillfälliga åtgärder, dvs. förhyrning av externa lokaler och paviljongmoduler.

Dessa tillfälliga lösningar måste arbetas bort för att bättra den kommunala ekonomin, vilket gäller både förskole- och grundskoleverksamheterna. För grundsärskolans del gäller att modernisera lokalerna och utöka lokalutrymmena utifrån den kraftiga elevökning som skett i Gullänget under den senaste tioårsperioden.

I den sammanställning som visas ovan är behovet av idrottshall lägst prioriterad och har därför placerats sist i sammanställningen. Ur kommunalt perspektiv är den dock viktig och på sikt kommer även skolan att behöva fler idrottslokaler i centrum, se idrottshallsutredning 2016.

3. Kommentarer och analyser om 2018

Denna lokalresursutredning ersätter *Lokalresursutredning för bildningsförvaltningen 2018-2023 (2028)*. Den gångna versionen får i backspegeln några uppföljande kommentarer.

Underhållsfrågor. Önskemål har framförts att utredningen också ska beskriva underhålls- och renoveringsbehov vid våra skolor. Det ingår emellertid inte i upplägget med en lokalresursutredning, eftersom den ska bilda underlag för kommunens lokalresursplan. Det finns annan planering som beskriver underhåll, som konsult- och serviceförvaltningen ansvarar för och som bildningsförvaltningen får lämna synpunkter på.

Mer heltäckande. Det har också framförts önskemål om att lokalresursplaneringen ska vara mer heltäckande och ta upp samtliga lokalförsörjningsbehov vid kommunens skolor. Utredningen är för närvarande en beskrivning av de tydligaste behoven och bristerna. Övriga behov och brister behandlas vid de fortlöpande kvartalsträffarna med konsult- och serviceförvaltningen och hanteras i åtgärdslistor. Rekommendationen är att den rutinen ska fortsätta, eftersom utredningen siktar mot att beskriva långsiktiga behov som tar flera år att komma till rätta med. Övriga behov har en kortare tidshorisont och skulle om de integreras i lokalresursutredningen göra att den till vissa delar blir inaktuell under det år den ska vara operativ.

Nyckeltal. Behovet av att beskriva nyckeltal har dryftats vid flera tillfällen. Den kommande lokalresursutredningen innehåller därför ett embryo till en sådan beskrivning, något som får utvecklas under kommande år. Nyckeltalen är samlade i det sista kapitlet förutom redovisningen av antalet enheter, som ligger under respektive verksamhets kapitel. Nyckeltalen ligger i det sista kapitlet eftersom de utgör ett underlag för utredningen på samma sätt som prognos- och statistikbilagorna.

Behov av förskoleavdelningar. Det har framförts att utredningen bör innehålla en skattning kring behovet av antal förskoleavdelningar. Utredningen innehåller därför en bilaga som utgör en översikt av behoven i centrum och centralorten, där nya förskolor planeras byggas. Under framtagandets gång kom också bildningsnämnden att fatta beslut om kommungenomsnitt för barnantal vid våra förskolor, så att bildningsförvaltningen kan förhålla sig till Skolverkets riktmärken för förskolegruppers storlek. Det går därför sedan 2018 att bättre beskriva hur stort behovet av förskoleavdelningar är.

Paviljonger. Det har också diskuterats i vilken mån behovet av paviljongmoduler ska ingå i lokalresursutredningen. Det som därvidlag framkommit är att åtgärder av den typen för det mesta sker med mycket kort framförhållning. Av de tre paviljongetableringar som pågick vid utvärderingen hösten 2018 var ingen känd när LRU BF 2018-2028 togs fram.

Uppdatering. Lokalresursutredningen behandlas vid årets fyra kvartalsträffar med fastighetsstrateg och konsult- och serviceförvaltning. Den blir då föremål för justeringar. Vissa beslut i förvaltningsledningen kan också medföra justeringar. Det finns för närvarande inget system för hur dessa

justeringar ska hanteras. Det blir därför viktigt att under det kommande året utforma något system för hur justeringar ska behandlas och dokumenteras, så att det klart framgår vad som ändras i det fastställda lokalresursutredningsdokumentet.

Exempel ur LRU BF 2018-2023 (2028) som blivit felaktiga under året:

* ”*Sörlidensskolan behöver anpassas för att åter inrymma förskoleverksamhet.*” Under våren 2018 beslutades att istället flytta Örnsköldskolans 4-6 till frigjorda lokaler.

* ”*Etapp 4: Ny förskola i centrum, 8 avd. Detaljplaneläggning ska påbörjas.*” Etappen fick en tjuvstart genom att lokaler vid Fröjastigen blev lediga och kunde lokalanpassas till förskoleverksamhet. Detta var inte fallet ens när lokalresursutredningen beslutades i nämnden i mars 2018.

4. Verksamhetsspecifika behov inledning

I kommande kapitel sker en uppräknig verksamhetvis. Något som ska tilläggas beträffande nästan alla större åtgärder är att de kräver förändrade trafiklösningar. Vissa delar kan ske inom fastigheten, men till sin huvudsakliga omfattning ligger åtgärderna utanför tomtmarken.

Detta kräver att trafikåtgärder planläggs parallellt med byggprojekten eller inlemmas i byggprojekten. I denna redogörelse har de lämnats utanför beskrivningen enbart för att de i den kommunala handläggningen för närvarande inte innefattas i byggprojekten.

4.1 Åtgärder som förvaltningen kan göra utöver nyanskaffning av verksamhetslokaler

Här beskrivs bildningsförvaltningens idéer om hur verksamheterna bäst optimerar och löser den uttalade lokalbrist som föreligger, förutom nyanskaffning av lokaler. Här beskrivs också åtgärder för verksamheter där det trots allt föreligger ett överskott av lokalytor.

En övergripande åtgärd som håller på att genomföras är en kapacitetsbedömning av verksamheternas lokaler. Denna har börjat med

förskolans lokaler, där lokalbehoven upplevts som allra störst och det också finns en riktlinje att mäta emot. 35 förskoleenheter har bedömts. Se slutrapporten i bilaga 4.

Hösten 2018 påbörjades motsvarande bedömning av grundskolans och fritidshemmens lokaler, med målsättningen att den ska resultera i en slutrapport till bildningsnämnden senast i juni 2019.

Det finns flera organisationsförändringar som kan leda till optimering av skolans lokaler. För närvarande gäller följande:

- * Idbynskolans åk 6 har förts till Husumskolan där det finns lokaler över. Detta skedde inför innevarande läsår, då Idbynskolan ställdes om till F-5-skola med fritidshem och förskoleverksamhet.
- * Lokaler kommer att frigöras vid Skärpeskolan vid tillbyggnad av Ängetskolan. Efter utredning har här beslutats att lokalerna bäst kommer till användning genom att organisera hela skolupptagningsområdets årskurs F-2 vid Skärpeskolan. Detta medför också väsentliga lättnader i trafikflödet runt Ängetskolan. Organisationen ställs om när Ängetskolan byggs ut, preliminärt inför läsåret 2022/23.
- * Lokaler kommer att frigöras vid Höglandskolan och Sörlidenskolan när Höglandskolan tas i bruk. Dessa lokaler kommer att medföra att förhyrningar kan avvecklas.
- * Lokaler kommer att frigöras vid Sundskolan när den nya förskolan i Gene står klar. Det kan innebära att grundskoleenheten inte behöver byggas ut.
- * Gymnasieskolan utreds med avseende på möjligheten att samla verksamheten i Parkskole-området och få samverkansvinster för både lokaler och lärartjänster. Utredningen kommer att ställa detta mot att bygga en helt ny gymnasieskola, vilket också skulle leda till samverkansvinster.

4.2 Nettoinflyttning

På senare år har kommunen fått en nettoinflyttning utöver asylverksamheten. Efterfrågan av förskoleplatser och grundskolor har därför ökat utöver prognos. I en bilaga visas hur årskullarna 2004–2017 ökat från födelsetalen för respektive år till i december 2018. **Totalt är kullarna 541 barn fler, dvs. nettoinflyttningen har genererat lika stort behov av skollokaler som en våra största grundskolor.** Sedan förra mätningen, i januari 2018, har dock flyttnettot avstannat.

I en annan bilaga, bilaga 2, visas hur elevantalet förändrats sedan läsåret 2002/03 fram till idag, för alla skolupptagningsområden.

Här blir flera trender tydliga:

I. Högländ har haft det överlägset största flyttnettot sett till en femtonårsperiod. Flyttnettot är så stort att två elever blivit tre. Detta är en god förklaring till att kommunen rustar för en ytterligare skolenhet, Höglidensskolan.

II. Asylmottagningen har gett Björna stora flyttnetton för den senaste femårsperioden, efter att tidigare haft vikande elevunderlag. Anundsjö har delvis samma trend.

III. Inget skolupptagningsområde har haft ett negativt flyttnetto den senaste femårsperioden.

IV. Sörliden har tidigare varit ett utflyttningsområde för barn i skolåldern, men centraliseringen har vänt den trenden och området visar rentav ett svagt flyttnetto för de senaste fem åren.

Det bör här betonas att flyttnettot bara är en tilläggsfaktor till skolors storlek. Den allra viktigaste är hur många barn som föds i området. Men är kullarna stora i förhållande till lokalutrymmet får också in- och utflyttningen påtaglig inverkan på hur trångt det blir på skolan.

Gullänget är ett bra exempel på detta. Skolorna där finns inte med på någon av topplistorna, men med de stora årskullar som redan finns i området innebär en ökning utöver prognos på 7,5 procent den senaste femårsperioden

ändå stor trängsel. Så stor att Ängetskolan till höstterminsstarten fick en paviljong på skolgården för att rymma ytterligare 5-6 klasser.

4.3 Avvecklingsplan

För att kortsiktigt möta lokalbristen för förskolan och grundskolan har förhyrningar och etableringar av paviljongmoduler fått göras. I januari 2019 finns 23 förskoleavdelningar i tillfälliga lokaler, fem grundskolor har paviljonger och gymnasieskolan har paviljonger vid Gamla Riksvägen. I enlighet med kommunens lokalresursplan har under det gångna året en avvecklingsplan tagits fram för att bättre kunna följa beslut och bedömningar kring avvecklingen av dessa. Den redovisas i bilaga 10 och är att se som en ögonblicksbild, eftersom beslut om paviljonglösningar och avveckling av dessa tas kontinuerligt under kalenderåret.

5. Verksamhets specifika behov i förskolan

5.1 Beskrivning av verksamheten

Bildningsförvaltningen har i uppdrag att ge föräldrar och barn barnomsorgsplats i åldrarna 1–6 år. Detta erbjuds huvudsakligen vid våra förskolor, men även hos dagbarnvårdare och av fristående förskolor.

5.2 Befintliga fastigheter

Inom förskolans verksamheter fanns den 1 januari 2019 **24 förskolor** som var integrerade i fastigheter med annan skolverksamhet, **15 förskolor** i friliggande fastigheter, **4 förskolor** i externt förhyrda lokaler och **8 förskolor** i förhyrda paviljonger. I kommunen fanns dessutom **10 fristående förskolor** som drevs av enskild huvudman.

5.3 Framtida behov av lokaler

Förvaltningen bedriver verksamhet i förhyrda paviljonger. Detta är en tillfällig lösning i avsaknad av permanenta lokaler.

Förskoleverksamheterna har också att förhålla sig till Skolverkets riktmärken för förskolegruppers storlek. Det kommunala snittet för barngrupps storlek var i februari 2018 16,8 förskolebarn. Riktmärkena har varit föremål för analys och diskussioner bland både skolpolitiker och förskolechefer (2016-2018), för att nå fram till ett klart ställningstagande. Detta har följts upp i bildningsnämnden med ett beslut i mars 2018 att sänka kommungenomsnittet till 15,0. Efter beslutet har en handlingsplan upprättats, som beskriver hur sänkningen ska kunna genomföras under tidsperioden 2018-2023. Denna bygger på *lokalresursutredning för bildningsförvaltningen 2018-2023* som gällde vid framtagandet av handlingsplanen och aktuell lokalresursutredning, som då var under utformande. Planen fastställdes vid bildningsnämndens möte i september 2018.

Vid nybyggnationer började måttet 15,0 förskolebarn per avdelning tillämpas 2016, varför beslutet inte innebär någon förändring för byggproduktionen.

Vidare finns förskolan i anpassade grundskolelokaler. När behoven ökat i grundskolan behöver antingen grundskolan tillbyggnation eller också matchas tillbaka i tidigare nyttjade lokalytor. Bildningsförvaltningen har valt att gå den senare vägen och bygga nya förskolelokaler.

Slutligen har efterfrågan på dagbarnvårdarverksamhet minskat, samtidigt som det blivit svårt att rekrytera nya dagbarnvårdare. Detta tillsammans med en ökande centralisering av kommunens befolkning och nuvarande asylverksamhet är förklaringar till det stora behovet av förskolelokaler.

Se vidare i bilaga 1 med översikten över förskoleplatser i centrum och i delar av centralorten!

5.4 Åtgärder för att möta kommande behov

För att möta behoven enligt 4.3 behöver nya förskolor byggas. I förra lokalresursutredningen föreskrevs behovet av fem nya förskolor. Sedan dess har kommunsnittet ökat ytterligare, från 16,7 till 16,8 barn/avdelning. Bedömningen är därför att det även med fem nya förskolor och drygt 40 nybyggda förskolavdelningar ändå kommer att kvarstå en viss brist på platser, varför alla tillfälliga lösningar inte kommer att kunna avvecklas.

Något har läget förbättrats sedan färdigställandet av förra lokalresursutredningen. När fastigheten Odinborg 1 och 2 vid Fröjastigen blev ledig våren 2018 fick bildningsförvaltningen förtur till lokalerna tillsammans med familjecentralen. Detta betyder att barnomsorgen på obekvämtid kunnat flytta till mer ändamålsenliga lokaler och bereda grundskolan vid Örnsköldskolan mera plats. Det betyder också att fyra nya förskoleavdelningar kunnat öppnas i centrum där förskolan har haft flest tillfälliga lokaler. Förändringen är dock inte större än att föreskriva fem etapper fortfarande behövs. Med Fröja förskola i drift behövs ändå 8 nya avdelningar tillskapas i centrum. I Alne- och Järvedsområdet anger översikten att behovet är större än 8 avdelningar, varför den femte etappen delats upp i två etapper. De fem etapper har blivit sex:

Etapp 1: Ängsmarkens förskola, 8 avd. i Gullänget. Byggproduktion pågår.

Etapp 2: Ny förskola i Högländ, 8 avd. Detaljplaneläggning försenad på grund av överklagande och byggproduktion i redoläge.

Etapp 3: Ny förskola i Gene, 8 avd. Detaljplaneläggning pågår och projektering är i redoläge.

Etapp 4: Förarbeten för att tillskapa en nya förskoleenhet i Alne/Järvedsområdet.

Etapp 5: Ny förskola i centrum, 8 avd. Detaljplaneläggning ska påbörjas, så snart lämplig tomtmark utsetts.

Etapp 6: Förarbeten för att tillskapa ytterligare **en ny förskoleenhet i Alne/Järved-området**.

Vidare behöver detaljplaneläggning genomföras för att säkra mark inför framtida, ännu inte kända behov. Hänsyn till detta kommer att tas vid beslutet om fördjupad översiktsplan för centralorten (2019).

5.5 Behov av ombyggnation eller omstrukturering

En påtaglig omstrukturering kommer att ske i samband med pågående byggprojekt i grundskolan och förskolan.

Inför färdigställandet av Höglidenskolan behöver **Örnsköldskolan** anpassas för grundskole- och fritidsverksamhet och en eventuell utökning av förskoleverksamheten (2018-2020).

Husums förskola har för närvarande lokalbrist. Grundskolan har däremot utrymmen som går att effektivisera, varför bristen bör kunna lösas inom de skolbyggnader som verksamheterna förfogar över. På längre sikt kan Husumskolan emellertid få lokalbrist om trenden består.

Köpmanholmens förskola kommer i ett tioårsperspektiv att behöva byggas ut för att ersätta den paviljongförskola som etablerats.

Mellansels förskola kommer i ett tioårsperspektiv att behöva etableras i en nybyggnation, om nuvarande behov av förskoleplatser och elevantal blir bestående.

6. Verksamhetsspecifika behov i grundskolan och grundsärskolan

6.1 Beskrivning av verksamheten

Bildningsförvaltningen har i uppdrag att tillhandahålla fritidshemsverksamhet, grundskola och grundsärskola för kommunens innevånare.

6.2 Befintliga fastigheter

Bildningsförvaltningen har **29 grundskolor**, fyra enheter F-3, en enhet F-4, en enhet F-5, tretton enheter F-6, nio enheter F-9 och en enhet 7-9. Vid **28** av enheterna finns **fritidshem**. Grundsärskolans verksamhet är lokalintegrerad vid två av enheterna, **Skärpeskolan** och **Ängetskolan**.

I kommunen finns dessutom fyra fristående grundskoleenheter med annan huvudman.

Paviljonglösningar finns vid fem grundskoleenheter – i Högländ, Järved, Mellansel, Sund och Gullänget. Vid tre enheter planeras avveckling i samband med att nya förskolor tas i drift. Vid den fjärde, i Mellansel inväntas en tydligare bild om flyttrenden. Vid den femte, Ängetskolan, planeras avvecklingen i samband med att träningsskolan får en tillbyggnad och lokalytan för grundsärskolan och grundskolan därmed utökas. Den paviljongenheten kommer också att tjäna som evakueringslokal under kommande lokalanpassningar.

6.3 Framtida behov av lokaler

Många av förvaltningens grundskoleenheter är trångbodda, sedan elevantalet ökat i kommunen. Årskullarna är måttligt större, men befolkningstrenden är en ökad centralisering och Örnsköldsvik har dessutom fått ett inflyttningsnetto på senare år.

Grundsärskolan har under en femtonårsperiod ökat påtagligt vad gäller de elever som går enligt grundsärskolans kursplan i Gullänget och lokalytan räcker inte längre till. Även för de elever som går enligt träningsskolans kursplan räcker inte lokalytan till.

6.4 Åtgärder för att möta kommande behov

Ängetskolan har större årskullar än tidigare och dessutom nettoinflyttning och behöver byggas ut för att rymma sina verksamheter. Beslut är fattat att tillbyggnaden ska gälla träningsskolans verksamhet, som har störst behov av anpassningar. Övriga verksamheter kommer att omfördelas i nuvarande lokaler och kommer att rymmas, när Skärpeskolan i samband med tillbyggnationen ställs om till F-2-skola. Detta kräver lokalanpassningar vid både Ängets- och **Skärpeskolan**. Det kräver också att trafikmiljön och parkeringarna ses över vid båda skolorna. Vad gäller Ängetskolan har översynen påbörjats före den planerade nybyggnationen eftersom trafikproblemen är mycket stora.

Åtgärderna medför också att grundsärskolan kan samlas vid en skola, Ängetskolan, såsom beslutades 2014 i den dåvarande lokalförslöjningsplanen, *Lokalförslöjningsplan för bildningsförvaltningen 2015-2019*.

Åtgärderna har utretts, investeringen är beslutad och projektering har påbörjats. Tillbyggnationen går emellertid inte att genomföra förrän Ängsmarkens förskola blivit inflyttningsklar, dvs. tidigast i september 2019.

Björnaskolan planeras inför en tredje och avslutande etapp i S3B-projektet. Byggstart är inte aktuell förrän nuvarande S3B-projekt vid Bredbynskolan genomförs. Byggstart är därför tidigast aktuell 2020. Däremot kommer en

Samordning mellan köken vid skolan och äldreomsorgen i Björna att behöva göras snarast. Beslutet kan komma att bli att bygga ut köket vid Björnaskolan med byggstart 2019.

Sundskolan kommer att behöva mer lokaler för grundskolan. På sikt kan behovet lösas med avetablering av förskoleavdelningar när Gene nya förskola står inflyttningsklar, tidigast hösten 2021.

Själevadskolan har också ett ökat flyttnetto som medför lokalbrist från läsåret 2019/20. I nuläget är bedömningen att den elevminskning som prognosticeras kommer att balanseras av ett fortsatt flyttnetto, varför lokalproblemen 2019/20 kommer att bestå, men förmodligen inte öka under påföljande läsår. Själevadskolan kan därför komma att bli föremål för långsiktiga åtgärder.

6.5 Behov av ombyggnation eller omstrukturering

Inför färdigställandet av Höglidensskolan kommer **Örnsköldskolan** att behöva anpassas för grundskole- och fritidsverksamhet och eventuellt en mindre utökning av förskoleverksamheten. (2018-2020)

Efter färdigställandet av Höglidensskolan kommer **Högländskolan** att behöva lokalanpassas för mera fritidshems- och grundskoleverksamhet. (2019-2020) När den nya förskolan vid Högländ 7:14 är färdigbyggd kommer ytterligare omstruktureringar att behöva göras. (2020-2022)

Efter färdigställandet av Höglidensskolan kommer **Sörlidensskolan** att behöva lokalanpassas för fritidshems- och grundskoleverksamhet och för att ta emot årskurs 4-6 från Örnsköldskolan. (2019-2020). Anpassningen innebär att dessa elever bland annat får tillgång till undervisningslokaler i slöjd, bild, idrott och hälsa, NO och hem- och konsumentkunskap.

Efter färdigställandet av Gene 5:1 nya förskola kommer **Sundskolan** att behöva lokalanpassas för mera fritidshems- och grundskoleverksamhet. (2021)

Verksamheterna vid **Alneskolan** kommer också att behöva omstruktureras med ett tillkommande behov av att flytta årskurs 4 från Järvedskolan. Detta underlättas om en paviljongförskola kan avlasta innan byggetapperna med nya förskolor i Alne-området genomförs.

Arkenskolan är en särskild undervisningsgrupp för grundskolan som är lokaliserad i inhyrda lokaler i Arken-komplexet. Den kommer att integreras med någon av våra ordinarie skolenheter, så snart lokalutrymmen kan beredas.

7. Verksamhetsspecifika behov i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

7.1 Beskrivning av verksamheten

Bildningsförvaltningen har i uppdrag att tillhandahålla gymnasieskola, gymnasiesärskola och eftermiddagsverksamhet för kommunens innevånare.

7.2 Befintliga fastigheter

Verksamheterna bedrivs vid **Parkskolan** och **Nolaskolan**, med totalt ungefär 49000 kvm. Dessutom i **Svedjeholmen** där transportprogrammet är lokaliserat.

Vidare finns tre fristående gymnasieskolor med annan huvudman.

7.3 Framtida behov av lokaler

Gymnasieskolan utbildar läsåret 2018/19 de minsta årskullarna under 2000-talet och kommer sedan åter att öka i elevantal. Det är möjligt att rymma hela Örnsköldsviks gymnasium uppe vid Parkskole-området, med

samordningsvinster som följd. En gymnasieutredning pågår därför för att utröna om detta är önskvärt och hur en sådan lösning i så fall skulle se ut. Utredningen kommer att ställas mot att bygga en helt ny gymnasieskola. Innan utredningen är slutförd går det inte att beskriva det framtida behovet, annat än att gymnasieskolan åter komma att växa, men inte tillnärmelsevis till det elevantal som gymnasieskolan hade baby boom-åren under tidigt 2000-tal.

7.4 Åtgärder för att möta kommande behov

Den förberedande gymnasieutredning som Tecnicon genomfört läsåret 2017/18 på uppdrag av bildningsförvaltningen närmar sig slutskedet. Utredningen presenteras för bildningsnämnden i januari 2019, för ett beslut om hur processen ska gå vidare.

7.5 Behov av ombyggnation eller omstrukturering

Frisörprogrammets lokaler ska renoveras och moderniseras. Efter inriktningsbeslut enligt 7.4 beslutas om vilka åtgärder som ska göras på kort och lång sikt.

Byggprogrammet behöver utökade lokaler för att kunna ha verksamheten samlad och avveckla lokalerna vid Gamla Riksvägen. Efter inriktningsbeslut om gymnasieutredningen beslutas om vilka åtgärder som ska göras på kort och lång sikt.

8. Verksamhetsspecifika behov i vuxenutbildningen

8.1 Beskrivning av verksamheten

Bildningsförvaltningen har i uppdrag att tillhandahålla vuxenutbildning inom olika verksamhetsformer. Förutom grundläggande vuxenutbildning och

gymnasial vuxenutbildning inklusive yrkesutbildningar samt LärVux erbjuds också svenska för invandrare.

8.2 Befintliga fastigheter

Endast en av verksamhetsgrenarna finns idag i kommunens egna lokaler. Det är LärVux som är lokaliserat vid **Nolaskolan**. Övriga verksamheter finns i förhyrda lokaler vid Arken i **centrum**. Den verksamhet som etablerades vid Jollen i **Långviksmon** är avvecklade sedan i januari 2018 och verksamheten i **Mellansel** avvecklades inför hösten 2018.

8.3 och 8.4 Framtida behov av lokaler och ...

Åtgärder för att möta kommande behov

Vuxenutbildnings verksamheter kommer under ganska lång tid att vara lokaliserade i hyrda lokaler i Arken-komplexet. På längre sikt strävas efter kommunala lokaler för vuxenutbildningen, något som är beroende av inriktningsbeslut rörande gymnasieskolans framtida lokalisering. Inriktningen är att huvuddelen av vuxenutbildningens verksamhet ska kunna flytta ut från förhyrda lokaler och ha fortsatt nära till Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan i centrum.

9. Verksamhetsspecifika behov i övrigt

Behov för i första hand kulturskolan.

9.1 Beskrivning av verksamheter

Kulturskolan bedriver en frivillig undervisning inom ämnesområdena musik, dans, teater, film samt bild och form, på dagtid och efter skoltid.

Konserter och föreställningar är naturliga inslag i verksamheten. Den huvudsakliga målgruppen är barn och ungdomar från förskolan till och med gymnasiet.

KomTek, som teknikskolan i Örnsköldsvik heter, har målsättningen att vara ett centrum för teknikinspiration, inriktat mot barn och ungdomar i Örnsköldsvik. KomTek är också en resurs för lärare och elever som arbetar med teknik och naturvetenskap. KomTek har lokaler i centrum, men också i Björna och Bredbyn.

Flerspråkigt centrum arbetar med pedagogiskt stöd, utveckling och undervisning för flerspråkiga barn och elever. Verksamheten sträcker sig från förskolan till och med gymnasieskolan med en stor språkbredd bland sina lärare som tillsammans täcker in 21 språk. Lokalmässigt innebär verksamhetens arbete ett stort behov av tillfälliga grupperum för modersmålsstöd i förskoleklassen, modersmålsundervisning i grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan och studiehandledning på modersmålet i grundskolan och gymnasieskolan.

Kontorslokaler inom förvaltningen. Ett stort antal kontorsplatser behövs inom bildningsförvaltningen. Huvudinriktningen är att inrymma kontorsplatserna inom befintliga skolytor. Flera externa lösningar i nuläget beror på den lokalbrist som föreligger. På sikt är planen att ha kontorslokaler utanför skolans lokaler enbart för den administrativa staben och möjligen även skolpsykologerna.

9.2 Befintliga fastigheter

Lokalerna är i huvudsak integrerade i bildningsförvaltningens övriga verksamheter. Dessa beskrivs inte.

KomTek har särskilda lokaler vid Resecentrum på Järnväggsgatan 10.

Bildningsförvaltningens stab har kontor i stadshuset Kronan.

9.3 Framtida behov av lokaler

Stora delar av kulturskolans verksamhet sker runt om i kommunen i grundskolans lokaler. Den ökande utrymmesbristen vid grundskolan drabbar därför också kulturskolan, liksom flerspråkigt centrums verksamhet.

Kulturskolan har vidare behov av centralt placerade lokaler för dans, teater, film och musik. Lokaliseringen vid Nolaskolan kan på sikt innebära lokalbrist för gymnasieskolan när gymnasiekullarna åter ökar. Förvaltningen kommer därför att behöva ta ställning till hur kulturskolans lokalbehov bäst ska lösas.

Under 2015 påbörjades en utredning om kulturhus i Örnsköldsvik, där bildningsförvaltningen deltog. Ett kulturhus i någon form skulle kunna innebära en delösning för kulturskolans behov, men också vara ett samarbetsprojekt för gymnasieskolans estetprogram. Under 2017 genomfördes ett projekt där utredningen om kulturhus fördjupades med den uttalade målsättningen att skapa ”ett kulturhus som är en portalarena för kulturen, med ett brett, attraktivt och tillgängligt utbud”. Utredningen presenterades i februari 2018. I förslaget om att bygga ett kulturhus i centrala delarna av Örnsköldsvik ligger att skapa utrymme för Kulturskolans behov av lokaler i centrum.

9.4 Åtgärder för att möta kommande behov

Framtida åtgärder för kulturskolan är beroende av inriktningsbeslut rörande gymnasieskolans framtida lokalisering och av besluten efter utredningen om ett kulturhus i Örnsköldsvik.

9.5 Behov av ombyggnation eller omstrukturering

Danshuset vid Parkgatan 2 samnyttjas mellan grundskolan och kulturskolan. Huset är slitet och i behov av renovering och lokalanpassning. En utredning

**ÖRNSKÖLDSVIKS
KOMMUN**

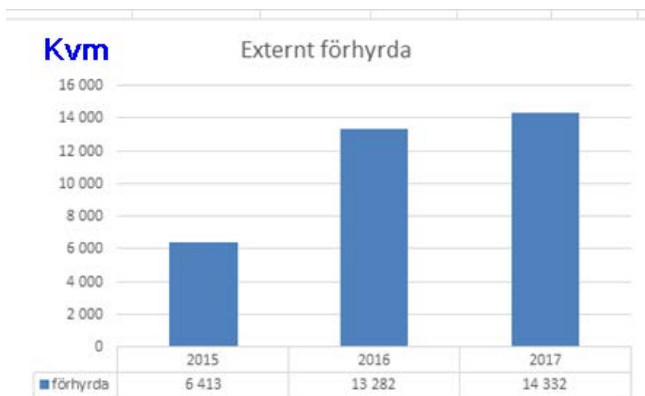
av husets status beställdes våren 2018 från fastighetsförvaltningen med tanke på de utredningar som görs kring gymnasieskolan och ett kulturhus i Örnsköldsvik.

10. Nyckeltal

Det här är ett nytt kapitel i lokalresursutredningen, som kommer att utvecklas under kommande år, med fler jämförelsetal.

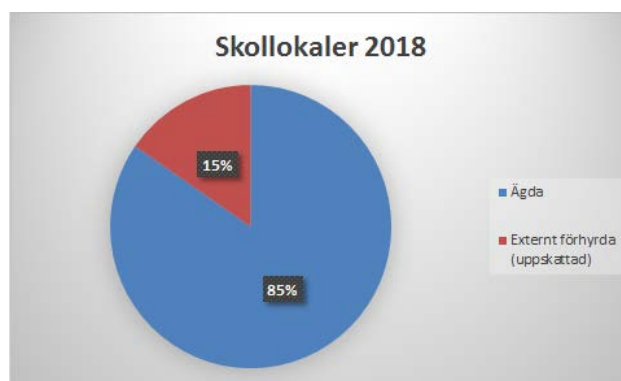
Antalet enheter redovisas under respektive verksamhet.

Den externa förhyrningen av skollokaler har ökat markant under senare år. 2015 hyrde bildningsförvaltningen 6 413 kvm (BRA) externa lokaler. 2017 hade den externa lokalytan ökat till 14 332 kvm. Se diagram till höger.

I kommunens egna lokaler var kostnaden för förskolelokaler **638** kr/kvm 2017 och **648** kr/kvm för skollokaler. För de externt hyrda lokalerna var kostnaden samma år **2 710** kr/kvm för förskolelokaler och **804** kr/kvm för skollokaler. Detta förklarar varför förskolelokalerna totalt sett varit dyrare än skollokalerna under 2017. Utslaget på hela lokalytan kostade förskolelokalerna **826** kr/kvm och skollokalerna **652** kr/kvm.¹ Under 2018 förväntas kvadratmeterkostnaden för grundskolelokaler öka, eftersom grundskolan under budgetåret fick fler nya paviljongmoduler.

Internhyran för bildningsförvaltningens lokaler uppgick 2018 till 132,6 Mkr. Interhyran är fördelad på ca 85 procent egenägda lokaler och 15 procent externt förhyrda. Se diagram till höger.

10.1 Kapacitetstal

I förskolan var det i genomsnitt 16,8 barn/avdelning (februari 2018).

Förskolans ytor var per barn genomsnittligt 4,6 kvm pedagogiskt aktiv yta,

¹ Nyckeltalen är hämtade från Ernst och Young Benchmarking 2018, en oberoende jämförelse av nyckeltal med gemensamt framtagna processdefinitioner. Lokalytor och nyckeltal anges i BRA (bruksarea).

7,1 kvm barnyta (SBFs norm) och 8,3 kvm total inneyta.² Friytan var i genomsnitt 50,7 kvm/barn och antalet toaletter motsvarade 8,0 barn/toalett. Uppgifterna är hämtade från den kapacitetsbedömning som genomfördes för kommunens 35 fasta förskoleenheter 2017-2018. Motsvarande bedömningar av grundskolan och fritidshemmen har påbörjats under hösten 2018 och kommer att bifogas från och med nästa års lokalresursutredning.

11. Bilageförteckning

Följande bilagor medföljer för den som vill studera planeringsunderlaget.

Bilaga 1: Förskoleplatser i centrum och centralorten – en översikt framtagen i maj 2018

Bilaga 2: Flyttnetton för skolupptagningsområdena – en översikt framtagen i juli 2018

Bilaga 3: Slutrapport om kapacitetsbedömning av kommunens förskolor – färdigställd i mars 2018

Diagrambilagor

Bilaga 4: Födelsetal 2018

Bilaga 5: Flyttnetton för årskullar

Bilaga 6: Nuvarande årskullar

Bilaga 7: Grundskolan 2011-2018 med prognos

Bilaga 8: Gymnasieskolan 2014-2035

Bilaga 9: Handlingsplan för barngruppers storlek – muntligen redovisad vid bildningsnämndens septembermöte

Bilaga 10: Avvecklingsplan för tillfälliga förhyrningar – den senast daterade när LRUn sammanställdes i PDF-format

---

² Lokalytorna vid kapacitetsbedömningarna anges i NTA (nettoarea). Totala inneytan anges som LOA (lokalarea).